

султана Абдул Хамида и његовој политици г. Јовановић се није задржавао дуже, а то је вредело због наших односа с њим, који су били невероватно сложени. Ми смо и у овом периоду имали стотине незгода с њим, нарочито због његова фаворизовања Арнаута и нашег систематског потискивања из Старе Србије; али, с друге стране, ми би царински рат с Аустро-Угарском тешко завршили с успехом да нам Турска није, с извесним разумевањем и не без протеста из Беча, олакшала извоз преко Солуна. Кад је говор о топовском питању вредело је донети Думбино признање, да је чак аустријски двор тражио поручбину из Србије, јер су неке надвојводе били акционари и финансиски заинтересовани у Шкодином предузећу.

Убијени руски конзул у Битољу оба пута се наводи као Ростковски (стр. 24), а он се звао Ростовски. Турске *салнаме* рђаво се граматички дају у облику *салнамеима* (стр. 33). Ђулхански хатишериф није издат 1830. год. (стр. 68). Мислим да је неком пометњом могло бити речено на стр. 89, да је „влада самосталних радикала у новембру 1905 наставила преговоре са бечком владом о новоме трговинском уговору, који су прекинути због објаве намеравањог српско-бугарског савеза“.

На крају књиге налази се преглед „Десет година владавине краља Петра 1903—1914“. Преглед је сувише сумаран, али с добром полазном тачком и са обухватањем свих грана народног живота. На свега осам страна није се могло много изнети, али то г. Јовановић није ни хтео. Он је желео само да повуче главне линије.

В. Ђоровић

Walter Schinner, *Der österreichisch-italienische Gegensatz auf dem Balkan und an der Adria* (Beiträge zur Geschichte der nachbismarckischen Zeit und des Weltkriegs. H. 31). Stuttgart 1936, 8°, VIII+205.

Ово је први део докторске тезе, који обухвата период од 1875—1896. год. Рађен је поглавито на основу објављене немачке дипломатске преписке, а без нове грађе из аустријских и талијанских архива. Приказ је с тога непотпун, иако је врло опсежан. Писац се иначе трудио да се обавести што боље и у рад је унео велик напор. За постављено питање овде је несумњиво дато највише обавештења. Што она нису увек и најбоља долази, сем првог недостатка, још и с тога, што писац није довољно хисториски објективан.

Ја мислим, да је већ полазна пишчева тачка подложна ревизији. Он налази, да је балканска талијанска политика у својим почетцима једва имала какву другу сврху сем да помогне победи „политици иреденте“. Нема сумње, да је Италија стално ишла за тим, да употпуни дело свог националног уједињења на рачун Аустрије, али је, исто тако, из важних сопствених интереса гледала да спречи јачање Аустрије на Балкану. Само се тако могу разумети сва настојања римске владе, да спречи аустријску окупацију Босне и Херцеговине, а ако не могне да је спречи да бар за себе добије неке компензације. Сем тога, он није